

Delavsko-kmetijski list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Leto II.

LJUBLJANA, 12. novembra 1925.

Stev. 41.

Osemletnica obstoja Sovjetske Rusije.

Osem let je minulo odkar je nad Kremljem zaplapolala rdeča zastava, osem let odkar je ruski proletariat upostavil svoj diktaturo. Na razvalinah carističnega absolutizma sta ruski delavec in kmet pričela zidati novo državno stavbo — Sovjete.

Na stotisoče revolucionarnih žrtev je položilo svoj temelj tej novi državni zgradbi, skozi desetletja sta ruski delavec in kmet vodila borbo za osvoboditev in v oktobru leta 1917 sta zavlada nad ogromno rusko državo srp in kladivo. Ruski proletariat je zmagal in za proletariat celega sveta je bil to največji dogodek v svetovni zgodovini. In danes pozdravljajo milijoni proleterov osvobodene sodruge v Rusiji v momentu ko praznujejo svojo največjo zmago!

Tekom teh osmih let je ruski proletariat trpel, delal, se boril in zmagal. Premagal je vse težkoče, odstranil vse ovire in danes je velika in močna proletarska država, ki s samozavestjo stopa na internacionalno areno.

Do danes je to prvi slučaj v svetovni zgodovini, da sta delavec in reven kmet z oboroženo ustajo uničila oblast kapitalizma in upostavila diktaturo proletariata *ter je tudi obdržala v svojih rokah.* Na mesto absolutizma in meščanske demokracije je ruski proletariat ustvaril sovjetsko demokracijo in danes je vsa oblast in ogromno bogatstvo Velike Rusije v rokah onih, ki so še pred osmimi leti bili sužnji in reveži. Ruska revolucija je izjedničala ženo v vseh človeških in državljanskih pravicah in ruska proletarska žena se danes udeležuje vsakega dela: v sovjeti, v sindikatih in splošno v javnem življenju.

Sovjetska Rusija zaznamuje danes velikanske uspehe na polju obnovitve svojega gospodarskega življenja. Glavna značilna črta današnjega ekonomskega stanja Rusije je bujni razvoj produktivnih sil kakor industrijskih tako tudi v oblasti kmetijstva. To naglo dviganje in boljšanje ekonomskega položaja Rusije ima velik vpliv na ekonomični in kulturni položaj delavskega razreda: v mnogih industrijskih panogah so realne delavske plače ne samo dosegle, ampak ce o prekoračile predvojno višino, kar ne moremo zabeležiti v nobeni kapitalistični državi.

Najpopolnejša zakonodaja je delavskemu razredu zagotovila vse socialno-politične pravice: osemurni delavnik, vsake vrste zavarovanja, pravno pomoč, šolanje itd.

Tudi na polju socialistične izgradbe društva napreduje Sovjetska Rusija z velikimi koraki. Vse tovarne, rudniki, transportna sredstva kakor tudi vsa zemlja pripadajo delovnemu ljudstvu kot celoti in stoje pod upravo Sovjetov. Z ozirom na bogato kmetijsko gospodarsko strukturo zemlje in na to, da državna proletarska oblast ni bila v stanju, da takoj obvlada s svojim aparatom celo gospodarsko življenje države je sovjetska vlada dopustila privatno trgovino in oddala v zakup nekatera industrijska podjetja privatnim kapitalistom, ker bi drugače veliko podjetij mirovalo. Rusija pa hoče ubrzati tempo razvoja produktivnih sil v državi.

Vsa krupna industrija, banke, promet

in monopolna zunanja trgovina se nahaja trdno v rokah Sovjetov, tako, da delni razvoj privatnega kapitala absolutno ne ogroža režim, ali pa vpliva na razpoloženje delovnih mas. Sovjetska Rusija koncentriira vso svojo energijo na razvoj državne industrije in državne trgovine in izdeluje pod vodstvom proletariata zadružni pokret, da bi na ta način polagoma obvladala celokupno gospodarsko življenje države in pripravila njegovo polno organizacijo na socialističnih temeljih.

In velik ekonomski polet Sovjetske Rusije je tem bolj občudovanja vreden, ker ni Rusija dobila dosedaj niti ene pare zunanega posojila, *ampak je vse rezultate dosegla s svojimi lastnimi napor.* Istotako je Sovjetska Rusija rešila eno najvažnejših vprašanj, ki je danes še povsod velikim križam v vseh ostalih državah Evrope: *nacionalno vprašanje.* Rusija je omogočila vsem narodom, ki so bili prej pod carsko Rusijo brezpravni, da se osamosvojijo v lastnih nacionalnih republikah in jih je združila v Zvezo Socialističnih Sovjetskih Republik. Sovjetska Rusija je vedno pokazala svoje simpatije za vse neosvojen narod in se vedno postavila na stran kolonialnih in polukolonialnih narodov, ki so zasluženi in izkoriščani od strani kapitalističnih vladarjev. In čisto razumljivo je, da vidijo vsi zasluženi narodi v Rusiji svojo zaščitnico in zaveznico v borbi proti svojemu izkoriščevalcu: kapitalističnemu imperializmu.

Konsolidacija Sovjetske Rusije prizadeva velikim imperialističnim državam vedno večje skrbi in one opravičeno vidijo v Rusiji svojega smrtnega sovražnika. Anglija se na vse načine trudi, da bi uresničila idejo internacionalne antisovjetske fronte in lokarnska konferenca je bil prvi poizkus v to svrhu. *Konstatirati je treba, da je ena najaktivnejših sil antiboljševiške fronte: druga internacionala.* In zato ni nič čudnega, da so socialpatriotski časopisi v Jugoslaviji eni največjih širiteljev antisovjetske propagande s pomočjo naravnost ostudnih laži in klevet proti ruski proletarski državi.

V očigled dejstvu, da postaja danes Rusija močan in silen faktor na areni internacionalne politike, je nujno potrebno, da se proletariat Jugoslavije intenzivno bori za priznanje Sovjetske Rusije od strani naše države in poudarja nujno potrebnost tega priznanja s stališča zunanje političnega in gospodarskega položaja naše države. Potrebna je zahteva po izgonu generala Wrangelja in njegove armade, kajti njegova prisotnost v državi otežkočuje in skoraj da onemogoča zблиžanje s Sovjetsko Rusijo.

Ob priliki osemletnega obstoja ruske proletarske države mora proletariat Jugoslavije poudariti svojo zahtevo po priznanju Sovjetske Rusije in obnovitvi diplomatskih in gospodarskih stikov z njo.

—ased—

Garancijski pakt.

(Od verzajškega „miru“ do Locarna.)

V Locarnu podpisani garancijski pakt med Anglijo, Francijo in Belgijo na eni ter med Nemčijo na drugi strani pomeni važno stopnjo v likvidaciji versajškega „miru“, ki je bil izraz vojaške zmage

Francije-Anglije v svetovni vojni. Garancijski pakt pomeni preobrat sil, pri čemer igrata največjo vlogo Amerika in Anglija. Ta pomen lokarnskih sklepov nam bo jasen, če se na kratko ozremo na razvoj boja za gospodstvo v Evropi od verzajškega „miru“ do Locarna.

Nemčija je bila premagana v svetovni vojni le po zaslugi Amerike. Toda ta zmaga Amerike se na verzajški mirovni konferenci ni izkazala. Tam sta prišli v ospredje Francija in Anglija, ki sta smatrali Nemčijo za svoj plen, pri čemer je pa vsak ropar imel svoje posebne težnje.

Anglija je hotela uničiti nemško oblast na morju, v kolonijah in v industriji. Francija pa je hotela predvsem razorožiti nemško armado in napraviti zase ugodno mejo ob Renu. To je pomenilo popolno odvisnost Nemčije od Francije in *premoč Francije v Evropi.* To pa seveda ni ugajalo Angležem. Francozi so morali tedaj skleniti nekak kompromis z Anglijo in Ameriko, ki sta se obvezali, da bosta branili Francijo pred centralnim nemškim napadom.

Toda skrajno neugodni mirovni pogoji za Nemčijo so to tako oslabili, da ni mogla plačevati v verzajškem „miru“ predpisane vojne odškodnine. V tem se začne razvijati v letih 1919—1924 prikriti diplomatski boj med Francijo in Anglijo.

Francija je začela v tem boju doživljati poraze od trenutka, ko se je uprla Amerika odobritvi verzajškega miru. Propad nemškega denarja in gospodarska desorganiziranost Nemčije l. 1923, sta ustvarila predpogoje za to, da se je mogel začeti polasčati nemške industrije ameriški kapitalizem, oprt na pomoč angleških bank in angleške diplomacije.

Istotako so začele Francijo pretresati finančne težkoče, ki so jo vedno bolj silile, da se je obračala za pomoč ameriškem denarnemu trgu. Ni mogla več računati na nemška plačila, temveč je morala misliti na rešitev svojega franka in se sporazumeti z Anglijo in Ameriko radi svojih lastnih dolgov. Francija je morala pristati na znani Dawesov načrt, ki nudi velike ugodnosti ameriškim bankirjem in pomeni nekako internacionaliziranje nemške vojne odškodnine. Francija ni več sposobna samostojno nastopati proti Nemčiji.

Edina perspektiva za bodočnost je: poostreitev razmerja med Anglijo in Ameriko, vsled česar bo iskala Amerika zaveznika v — Franciji. Francija se vedno bolj boji, da bo v Evropi osamljena. V tem je prišlo do lokarnske konference.

Kaj so glavni rezultati te konference? Prvič: Vstop Nemčije v Zvezo narodov. Leta 1919. je bila ententa odločno proti vstopu Nemčije v to zvezo. Danes je Anglija za njen vstop zato, ker gleda v Nemčiji — orodje svoje bodoče politike. Francija pa je za njen vstop zato, da bi preprečila bodoči nemški napad z mrežo obveznosti, ki jih zahteva statut Zveze narodov.

Drugi važni sklep konference je v tem, da Anglija prevzame nase garancijo za nedotakljivost francosko-nemško-belgijske meje. Toda te garancije ne prevzema v tem smislu, kakor je prej zahtevala Francija. Ona je porok ne samo napram Franciji in Belgiji, temveč tudi napram Nemčiji. Anglija ima tu vlogo sodnika Evrope.

Tretji sklep konference nalaga Nemčiji, da podpiše več varnostnih pogodb

Proletarci
vseh dežela
združite se!

s Poljsko in Češko. Angleška torej ne garantira za vzhodne meje in daje Nemčiji možnost, da te meje izpremeni. In po četrtem sklepu Francija ne sme samostojno nastopiti proti Nemčiji za ohranitev vzhodnih mej. Gospodstvo Francije v Evropi je s tem znatno oslabljeno.

V splošnem pa pomenijo sklepi lokarnske konference stvoritev evropskega kapitalističnega koncerna, ki je naperjen proti sovjetski uniji in proti vzhodu.

To naznanja novo razmerje političnih sil, pri čemer bo igrala Nemčija drugačno vlogo kakor zadnja leta, pa čeprav ne vlogo enakopravnega partnerja.

Pomen lokarnskih sklepov je torej velik in zadeva tudi nas, ki živimo na jugovzhodu Evrope. Ves pomen nam bo pa jasen šele tedaj, ko premotrimo gospodarsko in politično moč držav, ki so sodelovale pri lokarnskih sklepih, ter moč Amerike, ki je igrala v Locarnu važno zakulisno vlogo.

(Dalje prihodnjič.)

Položaj v nemški komunistični stranki.

Za vsakega od nas mora biti poučljivo vedeti o stanju in razvoju proletarskih strank v velikih državah. Za rusko stranko je brezdvomno najvažnejša nemška stranka. Vsi naši bralci se še spominjajo, da je eksekutiva kominterne poslala nemški kom. stranki odprto pismo, v katerem graja napake njenega vodstva in ji odločno nasvetuje taktiko zблиžanja s socialdemokratskimi delavci. S tem v zvezi je tudi morala izstopiti iz centralnega odbora Ruth Fischer, voditeljica ekstremne leveice. Kaj je bila glavna napaka teh nemških skrajnih levičarjev?

Zinovjev, predsednik kominterne, piše o tem:

„Najhujše zlo je v tem, da je med našimi in socialdemokratskimi delavci po priznanju same Ruth Fischer nastal zid, ki je postajal vedno višji. One delavske delegacije, ki so obiskale sovjetsko unijo, med njimi tudi nemška, so dokazale, da je mogoče zблиžanje s socialdemokratskimi delavci. Ogromne taktične napake Fischer-Maslove skupine pa so dovedle do tega, da se zid med komunisti in socialdem. delavci ni zožil, ampak da je postajal vedno debelejši. Skrajni levičarji so zapadli v obupno „komunistično megalomanijo“ in so kričali na vsakem cestnem vogalu: Mi smo edina delavska stranka Nemčije! Skrajni levičarji niso znali voditi pravilne agitacije. Niso znali potegniti meje med Scheidemannovci in socialdem. maso.

Med našimi pogovori z nemško delavsko delegacijo smo slišali take očitke: Vaši komunisti izjavljajo, da nočejo razgovarjati z nami. Če pa že začne kake pogovore, jih ne znajo voditi. Drugi nemški delavec — obratni zaupnik — se je pritoževal: Mesto da z menoj sodružno debatirajo, postopajo napram meni kot napram buržuju.“

Potem nadaljuje Zinovjev:

„Končno smo videli, da skrajno levičarska skupina vleče stranko nazaj, da noče in ne zna govoriti s socialdemokratskimi delavci, da v današnjem položaju delnega zatišja ne zna obravnavati dnevnih vprašanj delavskega gibanja. Nedavno nam je rekla Ruth Fischer:

Naši komunistični delavci nočejo in ne morejo vršiti vsakodnevnega dela. Jasno je, da je ona izgubila vsak ključ za razumevanje resničnega razpoloženja delavcev. Ona ne razume vsakodnevnega dela, delavci to izborna razumejo. Delavska masa vendar živi v vsakdanosti. Socialdemokrati lovijo ravno s tem delavce, ker komunisti pod vodstvom ultralevičarjev niso znali pravilno braniti dnevnih interesov v davčnem, draginjskem, stanovanjskem vprašanju, v vseh onih vprašanjih, ki tvorijo vsakodnevno delavčvo življenje . . .

V takem položaju smo morali ukreniti odločne korake in dati vodstvo delavski grupi okrog Thaelmanna. (Komunistični kandidat za zadnje predsedniške volitve v Nemčiji; on je hamburški delavec, op. ur.)

In uspeh nove taktike in vodstva se je takoj videl pri volitvah v Berlinu.

Naj si zapišejo za ušesa Zinovjeve besede tudi naši maloštevilni „ultralevičarji“.

Internac. delavsko gibanje in ruska revolucija.

Šele osem let je preteklo, odkar je delavski razred Rusije prevzel oblast v svoje roke. Ta revolucija je bila začetek konca vojne. Jesen leta 1917 je bila na vseh frontah zelo težka. Zato je postala oktobrska revolucija s svojimi gesli „Mir, delavska kontrola, zemlja!“ izhodišče za ustvaritev revolucionarnega političnega in strokovnega gibanja vsega sveta. Oktobrska revolucija je zgodovinski mejnik v delavskem gibanju vsega sveta.

Oktobrska revolucija je prisilila internacionalno delavsko gibanje, da zavzame določeno stališče za ali proti revoluciji, za ali proti nadvladi proletariata. Od leta 1917 dalje se bore struje v internacionalnem delavskem gibanju v znamenju boja za ali proti sovjetski Rusiji. Ravno v tem vprašanju nastane v del. gibanju opozicija. Iz te opozicije so zrastle komunistične stranke in za sovjetsko Rusijo se je razvijal boj v strokovnih organizacijah. Z napredovanjem sovjetske unije se kristalizira z vedno večjo jasnostjo, določenostjo in trdnostjo resnično revolucionarno delavsko gibanje, ki je spojeno ideološko in politično z vodilnim ruskim proletariatom.

Oktobrska revolucija je postavila internacionalno delavsko gibanje *praktično* pred ona vprašanja, ki so se mogla skozi dolga desetletja postavljati le *teoretično*. O gospodarstvu proletariata in o socializmu so skozi desetletja — le abstraktno — govorili in pisali. Prepirali so se o tem, kaka bo pot delavskega razreda od kapitalizma k socializmu, kakšnega značaja bo prehodna doba itd. Nekateri teoretiki druge internacionale so se trudili pokazati „pot k oblasti“. Doslej, ko je vse to ostajalo le na polju teorije, se je izrekla za revolucionarne bojne metode cela vrsta II. internacionalnih teoretikov, ki so postali potem odpadniki.

Najznačilnejši v tem oziru je Karl Kautsky, ki je nekoč precej pravilno kazal pot k oblasti; vendar je to delal v času, ko je bil delavski razred še precej oddaljen od oblasti. Ko pa je to vprašanje vstalo pred proletariatom praktično, je šel ta teoretik v koruzo in si je začel izmišljati novo teorijo, po kateri je med kapitalistično in socialistično družbo perioda *koalicijskih* (delavsko-meščanskih) vlad. Oktobrska revolucija pa je bila za vse to nazoren poduk.

Ali je ta lekcija koristila mednarodnemu proletariatu? Le *deloma*. Kajti *socialna demokracija*, ki je po razpadu Nemčije v mnogo deželah prišla na oblast, je nadaljevala svojo politiko sporazumevanja z buržuazijo, politiko „mirnega“ prehoda od kapitalizma k socializmu, politiko, ki je naravno vodila le vzpostavitev oblasti buržuazije in najbessnejše reakcije.

Na primeru neke socialne demokracije in ruske boljševiške stranke lahko primerjamo vrednosti dvojne vrsti taktike: ruska stranka, ki je prevzela oblast, je izkoristila *politično* oblast za upostavo *gospodarske moči* proletariata; socialna demokracija, ki je prišla na

oblast, se je omejila na *politične* reforme, na razširjenje takozvane demokracije, ne da bi se dotaknila *gospodarstva* Nemčije. To je dovedlo do tega, da se je državnega aparata zopet polastila buržuazija, v čije rokah je ostal celokupni gospodarski aparat. (In danes je gospodar Hindenburg.)

Oktobrska revolucija je približala množicam vprašanje oblasti. To ni teorija, temveč življenja polna praksa, ni abstraktno premotiranje socializma, temveč poskus realnega, praktičnega približanja socializmu; to ni grožnja buržuaziji, ampak je strmoglavljenje buržuazije. To ni sen o ustvarjanju lastne države, ampak resnična zgraditev lastne države, jasen dokaz za to, da je postalo delavstvo razred zase. Oktobrska revolucija je dokazala tudi to, da delavski razred lahko izhaja brez buržuazije, dočim skuša socialna demokracija dokazovati, da delavski razred ne more izhajati brez buržuazije.

Katera izkušnja ima več simpatije med množicami? Katera taktika bo končno veljavno zmogala? Če vzamemo to pot, ki jo je prehodilo mednarodno delavsko gibanje v zadnjih osmih letih in če primerjamo to kratko pot z ono, ki jo je predelal proletariati v prejšnjem stoletju, moramo priznati vsi, da je delavsko gibanje od leta 1917 dalje storilo desetkrat več kakor prej v sto letih.

Da je internacionalno delavsko gibanje prehodilo v tem tako kratkem času tak kos poti, se ima mnogo zahvaliti temu, da ima tudi svojo teritorialno oporo, svojo teritorialno podlago. Ta opora ni majhna. Ona obsega eno šestino cele zemeljske krogle. Na ogromnem ozemlju Rusije in priključnih republik, na tej veliki teritorialni opori mednarodnega delavskega gibanja se razvijajo take nove možnosti, da o njih ne more niti sanjati meščanski svet in z njim združena mednarodna socialna demokracija. **Losovski.**

Fran Peterkovič.

K poročilu delavske zbornice za Slovenijo.

Problemi mezd, draginje in potrošnje.

Končno smo po treh letih komisarenja v delavskih zbornicah prejeli poročilo take zbornice za Slovenijo za leta 1922—1925. Mislim, da bodo drugi sodrugi še podrobneje razpravljali o tem poročilu, jaz pa čutim potrebo, govoriti o onem delu poročila, ki se bavi s „*problemi potrošnje*“.

Že meščansko časopisje povdarja, da je poročilo pomanjkljivo, kar tudi delavska zbornica sama priznava. Ako se trdi: da poročilo „nazorno predločuje“ način bodočega zbiranja podatkov in njegovo svrhu, tedaj je tak način popolnoma zgrešen in sicer raditega, ker se ti podatki opirajo le na ugotovitve, koliko so delavske rodnine pri nizernih plačah v kapitalistični družbi porabile živit, namesto da se je poleg tega tudi ugotovilo, *koliko v resnici potrebuje 5 članska delavska družina živiti, potrebni za razvoj, obstoj in delo človeškega telesa*.

Podatki o porabljeni prehrani so važni in je hvale vredno, da jih je delavska zbornica natančno zbrala, vendar pa ni pravilno, da na podlagi potrošnje večje enake učni minimum, ker je jasno, da družina ni mogla več porabiti od onega, kar je družinski oče prejel na plačo. Neuporabljena je trojitev, „da so rodnine živile premalo hrane, ker se ni za rodniške člene našel porabljivi zaslužek“; ker družina delavca mora biti in je, kar se niemu in celi družini v resnici *potrebno* na hrani, oblačil, in vsemu in t. Za eksistenčni minimum ne sme priti v poštev noben poseben zastavek, ker in potem tak eksistenčni minimum bil pod normo. Zgrešeno je tu in to, da „*zastavek*“ mora biti, da se namreč kajti za delavsko plačo toliko življenjskih potrebščin, kakor se jim je dalo kajti pred vojno“ *ker ta predvojna družina ni nikoli zadostovala za kritje potreb razvoja in obstoja delavca in njegove družine*, uavveč je vedno bila daleč od tega zadet. Naduje ne upošteva delavskega strojstva, v eksistenčnemu minimumu obloka, perila, stanovanja, karjave in razsvetljave, kulturni

in ostalih potreb delavca in njegove družine.

Kadar govorimo o problemih potrošnje, moramo imeti pred očmi tudi mezdni problem, od katerega je ta potrošnja odvisna. Oba vprašanja pa je *treba razmotrivati s stališča razrednega boja* in ju v tem smislu tudi reševati.

Akoravno delavska zbornica v členu 5. svojih pravil pravi: „da je razredni predstavnik delavcev in nameščencev“, vendar je v svojih problemih potrošnje in eksistenčnega minimuma ublažila razredni boj, za to pa je potrebno, da mezdno in draginjsko vprašanje pojasnimo na podlagi razrednega boja brez vsakršne pimesi.

S svojim glasovitim govorom o „*dnini, ceni in dobičku*“ je Karl Marks pojasnil socialističnemu svetu problem mezde. Danes pa se nam dozdeva, da se je v delavskem gibanju pozabilo vse ono, kar je stari učitelj povedal. Danes ni vprašanje mezde samo stališče diskuzij v delavskem gibanju, ono je postalo problem. Že tri leta nazaj govorijo delavci v vsakem obratu, na vsakem strokovnem shodu o mezdah kot problemu. Delavsko in buržuazno časopisje je polno tega, kako naj se pereče vprašanje problema mezd reši, ali pa rešiti zamore. (Tekoča pogajanja grafičnih delavcev.) Po vseh parlamentih, po vseh ministrstvih, pri razpravi mizi in vespovsod igra problem mezde največjo vlogo. (Zadnje gibanje rudarjev na Angleškem in znižanje plač našim rudarjem v državnih rudnikih.) In nikjer ni prave jasnosti, povsod se še nekaj išče. Tudi v vrstah razredno zavednega proletariata primanjkuje jasnosti in enotnosti odgovorov v vprašanju mezd. Zaradi tega je naša dolžnost, da v interesu delavskega razreda hitro najdemo eno, delavskim zahtevam in dnevnemu boju odgovarjajoče rešitev tega vprašanja. Za delavski razred ni vprašanje mezde akademsko vprašanje, nasprotno, ono je vprašanje „*biti ali ne biti*“.

V času zdrave kapitalistične periode je bilo vprašanje mezde celo enostavno. V dnini je izplačal delodajalec kot kupec blaga (delavne moči), eden ekvivalent, t. j. znesek blaga, ki je potreben za reprodukcijo delavne moči. Vrednost blaga delavne moči nadomeščena je v kupni ceni. Tu se je zvezi s stalno rastočo tehnično in duševno kulturo plačevalo vedno večjo ceno. Po Lassalu odkriti zakon o mezdah, po katerem je delodajalec vselej plačeval minimalni znesek mezde, ki je delavcu potrebna za vzdržanje eksistence, je Karl Marks ovrget kot veliko zablodo.

Pred vojno je znal vsak strokovni voditelj, da dnina ne sme biti merjena po njeni nominalni višini, temveč je treba ugotoviti, če je delavec pravično odškodovan in da je treba črto med realno kupno močjo in splošnim kulturnim razvojem pategniti že v naprej. Kot enkrat ena, je pri vsakem strokovnem voditelju veljalo, da morajo strokovne organizacije voditi *boj za čim večjo udeležbo delavcev na produktih*. Vsebina mezdnege boja je bila, *potisniti deleže produktov v prid delavcev*. Pozneje so reformisti ta jasen in enostaven temelj presojanja mezdnege vprašanja enostavno opustili. Preje je vsak strokovni voditelj spoznal, da je boj za dnino razredni boj, zakaj bi pa to danes ne bilo? Po mnenju mnogih naših strokovnih voditeljev bi bil to le tehnični problem. Preje je veljalo: *V kapitalistični družbi sta samo dva razreda, ki stojita brez dvoma v nasprotju, ker so njih razredni interesi medsebojno nezdržljivi*. In nobena od strokovnih organizacij (v katero niso bile žrtve) se ni upala govoriti o skupnih interesih dela in kapitala, ampak, ki so v tem oziru nesmiselnih harmonij in skladnosti, so bili z negotovljenjem zavrnjeni. Po svetovni vojni je pa postalo to vse povsem drugače. Tu so reformisti takoj začeli, da se voljajo pred razredom „*umiriti interese*“, kateremu mora proletariati „*prejti*“ svoje razredne interese. In temelj vseh postopanj reformističnega umiravanja voditeljev je bil vedno isti. *Prilagoditi se mora ozirati na interese države*, svoje zahteve mora prilagoditi zahtevam narodnega gospodarstva. (Delavska zbornica boče, da delavci svoje zahteve ne smejo toliko, koliko nam država — kapitalistična namreč — lahko da; ne pa ono, kar je on v resnici značil.) Tukaj se je pa

popolnoma pozabilo: da je država samo izvršitelj gospodujočega razreda, torej kapitalistične družbe, da ji je dolžnost uveljavljati le interese kapitalistične družbe in da vse mere vzdrževanja služijo zgolj kapitalističnemu sistemu. Torej skrb za državo pomeni, skrb za kapitalistično državo; oziranje na narodno gospodarstvo, oziranje na kapitalistično gospodarstvo. Podrejenost razrednih interesov interesom „*naroda*“, pa podrejenost delavskega razreda — kapitalističnemu.

Primer, kako bi se ne smelo ujedinjevati.

Pod tem naslovom je napisal sodrug Hlebec v šiv. 39 DKL članek s svojim podpisom: Da bomo njegov članek ter moj odgovor bolje razumeli, je treba takoj v začetku povedati, kaj je bil s. Hlebec in kakšno vlogo je igral v strokovnih organizacijah v Sloveniji.

Sodrug Hlebec je prišel iz Trbovelj začetkom leta 1922 v Ljubljano kot tajnik zveze neodvisnih strokovnih organizacij ter vodil te poše do tretje obznane, katera je bila razglašena 13. julija l. 1924 po trboveljskih dogodkih. S tem dnevom so bili razpuščeni zadnji ostanki NSO, katerih smo bili člani, duša teh pa s. Hlebec. — Kaj smo nadalje ukrenili pod vodstvom s. Hlebca? Pod težkim utisom pri volitvah v parlament 8. februarja, propadanje vseh socialističnih ter marksističnih strank, pri volitvah je delavstvo izgubilo vero v samega sebe, volilo je zagrizene meščanske stranke, demokrate in klerikalce. Stalno je bilo po zaporih po 20 in še več najboljših zaupnikov, poskusili smo, da upostavimo na novo ZRD. med rudarji z novimi pravili, poskusili med kovinarji — vpostaviti pevsko društvo, vse je bilo od strani PP vlade ter od policije odbito z motivacijo, češ — to so komunisti, ergo so izven zakona. V takem starju se je nahajal slovenski delavec, in začel je razpravljati o strokovnem zedinjenju po delegatih ene in druge strokovne grupacije na strokovni komisiji, je izšel sledeči sklep v DKL.

Za zedinjenje razrednih strokovnih organizacij v Sloveniji.

Možnost ujedinenja ugotovljenja.

Po izmenjavi pisem med zastopniki bivših neodvisnih strokovnih organizacij in Strokovno komisijo, katera pisma je DKL objavil v svoji 8. in 9. številki, so se v ponedeljek 23. februarja vršili prvi razgovori, pri katerih so bili navzoči z naše strani sodrugi Makuc, Čepeljnik in Hlebec, za Strokovno komisijo pa sodrugi Uratnik, Golmajer in še dva druga.

Potek razgovorov je pokazal, da izmed obstoječih diferenc med obema skupinama nobena ni nepremostljiva in da obstoja možnost, iz slabih razcepjenih strokovnih organizacij upostaviti močne in enotne razredne organizacije. Tekom prihodnjega tedna (1.—7. III.) se bo vršil ponovni sestanek zastopnikov obeh skupin, na katerem bo vsaka grupa predložila svoj konkreten načrt za resnično in dejansko ujedinenje.

Ljubljana, 24. februarja 1925.

Ivan Makuc. Franc Čepeljnik.
Albert Hlebec.

Možnost ujedinenja torej obstoja. To je sedaj ugotovljeno in prihodnji sestanki predstavnikov obeh skupin bodo razpravljali že o konkretnem delu za zedinjenje. To so ugotovili vrhovni in vrhovni bodo tudi na prihodnjih sestankih nadalje delali. Treba pa je zadržati maso in zato se mora že sedaj prenesti težišče dela za zedinjenje v maso. Sodelovanje in sodelovanje mas je potrebno tudi zato, da masa same pokažeje istim desničarskim voditeljem v strokovni komisiji in tistim besednim levičarjem med neodvisneži, ki jim zedinjenje ne ugaja in ki bi hoteli nadaljevati politiko cepljenja.

Albert Hlebec.

Torej to so bili prvi koraki napravljani za zedinjenje. Ker smo bili vsi prepričani, da to zedinjenje mora priti, prepričani pa tudi, da ako se bojedno razgovarjali s samimi strokov. birokrati ne pridemo nikamor, treba je bilo iti v tovarno med maso. V to svrhu se je podal s. Hlebec med kovinarje na jesenice, ter obratno kovinarjem dejanski stan, v katerem se nahajajo ne

pot in ga pozvali na sejo, da tam vso stvar kolikor mogoče mirno rešimo, ter ga poučimo, kako se mora obnašati napram delavstvu. Seje se ta gospod seveda ni udeležil ter se je celo norčeval iz našega vabila. Zato nam pa ne preostaja druge poti, kakor povedati javnosti, da bo vedel s kom ima opravka.

Ta dobro znan Roka je bil prej več let predsednik naše podružnice in njegovo delo je bilo samo govoričenje in nič pozitivnega, kar se je tudi pokazalo v tem, da organizacija za časa njegovega predsedovanja ni imela nikoli čez 50 članov.

Spominjamo se, ko je na neki delavski veselici imel govor, ter je hvalil na vse pretege gospode v naši predilnici in za to njegovo požrtvovalnost je zjutraj peljal voz z volom izmučenega in ginjenega govornika proti domu.

Na shodih je priporočal ljudem, da brez organizacije ne bo zmage, organizirajte se vsi ter redno plačujte svoje prispevke, med tem ko je on kot predsednik organizaciji dolgoval pol leta članarine.

Ko smo mi neodvisni pristopili k strokovnim organizacijam, smo ga večkrat opozorili na take nedostatke, ko pa smo se slednjič uverili, da vse nič ne pomaga, smo ga opozorili zadnjič in sicer: Roka tako ne gre več naprej ali plačaj zaostale prispevke ter pripoznaj svoje napake in jih popravi, ker na eni strani govori o organizaciji in njenem pomenu, na drugi strani pa kot predsednik hvaliti naše izkoriščevalce ni proletarsko.

A čujte! G. predsednik se je razjezil ter nam oznanil novo vero: „Da je on organizacija in mi, da smo njegovi člani!“ No in tako, da smo na vse zadnje morali pokazati, da ni on organizacija, temveč mi in izključili smo ga iz naše srede. Takoj nato smo začeli o organizaciji stvarno ter neustrašeno nastopati napram krivicam, ki se delajo delavcem v naši tovarni in razume se samo ob sebi, da je organizacija naraščala, kar je Jeriškega Roka zelo bolelo. Ker on je mislil, da predstavlja organizacijo on sam, da bo brez njega vzel organizacijo vrag. Ker ga je to bolelo, da napredujemo, je z raznimi govoricami hotel delavce odvrniti od organizacije. Toda tudi tu mu ni bila sreča mila in porabil je najnesramnejše sredstvo, ter začel šikanirati in intrigirati našega tajnika s. Vuka, kateri je pri njem zaposlen. Enkrat se je spozabil tako daleč ter ga podil od stroja, kakor psa: Marš od moje mašine, jaz te ne morem videti. Takrat mu je odgovoril, da je žalostno, da oče petih otrok podi delavca od svojega dela,

ko še ne ve, kaj bo z njegovimi otroki. Vse to pa ni nič pomagalo in vzel je s. Vuka na piko, in ker dobro ve, da s. Vuk ni priljubljen gospodi v predilnici, ker se bori za izboljšanje delavskega položaja, ga je hotel popolnoma izpodrinuti. In da bi postal s. Vuk še bolj neprijeten, je Roka začel govoriti, da to ni prav, da so drug Vuk daje gospode v časopise, ker ne delajo nobenemu krivice. Ne, dragi Roka, tudi to ne drži! Sodrugi Vuk se tega prav nič ne boji, ker se je že večkrat podpisal pod članek.

Čudno pa se nam zdi, da ravno tisti članek, ki se je včasih tudi boril proti gospodi v tovarni ter je celo pri delu pisal članke ter govore, hoče danes uničiti tistega človeka, ki ga je on sam spravil v organizacijo ter on predlagal za tajnika. Prepričeval nas je, da brez organizacije ne bo zmage in razkrinkaval ljudi, s katerimi se danes najbolj pajdaši Roka sam. Danes blati tistega človeka, ki ga je sam spravil na to pot. S. Vuk mu je postal naenkrat nevaren in ga ne more trpeti pri svojem stroju. Zakle se je, da ga mora spraviti od stroja proč! Zakaj? Zato, ker je sodrug Vuk priden in pošten delavec in zato, ker se boji organizacije.

Ker pri nas je parola: Delaj pridno in pošteno svojih osem ur, potem pa zahtevaj tudi pošteno plačilo in svoje pravice. Gospodi v predilnici pa povemo, naj ne nasledajo intrigam, ker mi bomo znali braniti člane naše organizacije. Roka pa naj si zapomni to. S svojimi intrigami ne boš prišel daleč! Pregovor pravi: kdor drugim jamo koplje, sam pade vanjo. Delavci in delavke ne poslušajte takih odpadnikov! Zaenkrat smo ga javno razkrinkali ne pa še do cela in veliko stvari smo še prihranili za takrat, ko se bo g. Roka zopet razjezil.

Vi pa pridno vstopajte v strokovne organizacije, ker le v skupni borbi bomo izboljšali svoj položaj ter ščitili delavske vrste od onih, ki ne spadajo noter.

Ignac Mlinar.

Izjava.

Na želez. kongresu dne 24. in 25. oktobra se je izrazil sod. Stanko delegator Splošne želez. organ. podružnica Maribor, da je to moje delo, da so oni glasovali proti vstopu v GRS. S. Stanko dobro ve, da že dolgo nisem več v železničarskem pokretu, torej ni govora, da bi jaz vplival na imenovane delegate. Pač pa me veseli, da mariborski sodrug Spl. žel. organ. ne pripoznavajo razrednega boja, kateri bi se smukal od roženkranca pa do RR poslanca Puclja.

Drago Magdič.

Mednarodni pregled.

Rrdeči borec Frunze.

V zadnji številki našega lista smo na kratko priobčali o smrti ljudskega komisarja za vojno in mornarico s. Frunze. Danes prinašamo daljše poročilo o njegovem borbenem življenju, verno sliko ruskega boljševika.

Frunze je bil rojen leta 1885 v mestu Prišpeku v semirečenski oblasti turkestankega kraja kot kmetski sin. Njegov oče je bil rodom iz hersonske gubernije. Že v gimnaziji se je pečal mladi Frunze s politiko in kot akademik se je vpisal v socialdemokratsko organizacijo, kjer je bil ves čas pristaš boljševiške struje. Od leta 1904. se je aktivno udeleževal v raznih boljševiških organizacijah. Leta 1905. je začel delovati v industrijskem okraju Ivanovo-Voznesensk. Tu je organiziral veliko stavko tekstilnih delavcev, ki se je razširila na ves okraj. To je bil začetek njegovega sistematičnega revolucionarnega dela. Carske oblasti so ga začele neusmiljeno preganjati. Že kot slušatelj tehnološke fakultete v Petrogradu so mu bili carski vohuni vedno za petami in končno je moral univerzo zapustiti. Leta 1907. so ga aretirali in obsodili na štiri leta katorge. Komaj se je vrnil s katorge, je moral zopet pred sodišče in sicer zaradi oboroženega odpora proti policiji. Baje je hotel izvršiti atentat na policijskega ravnatelja. Takrat je bil obsojen na smrt, toda zaradi neke formalnosti se je razprava obnovila in Frunze je bil znova obsojen na smrt. Pozneje je bil pomiloščen. Smrtno kazen so mu zamenjali s šestletno katorgo. To kazen je obsedel v Nikolajevsku in Aleksandrovska. Leta 1914. so ga oblasti izgnale iz vrholenskega ujezda irkutske gubernije. Leto pozneje so ga zopet aretirali in zaprli, ker je organiziral politične izgnance. V avgustu se mu je

posrečilo pobegniti iz ječe v zabukalsko oblast, kjer je deloval nelegalno pod imenom Vasilenko. Z nekaterimi drugimi boljševiki je začel izdajati tednik „Vostočnoje Obozrenje“ („Vzhodni Obzor“), toda carske oblasti so kmalu zavohale, kdo tiči pod imenom Vasilenko. Predno so ga pa aretirali, je Frunze pobegnil iz Sibirije v Rusijo, kjer se je udeleževal tajne boljševiške akcije v armadi.

Za časa februarске revolucije 1917. l. je bil na čelu revolucionarne organizacije v Minsku, ki je delovala med vojaki 10. in 3. ruske armade. Po revoluciji je postal revolucionarni voditelj na zapadnem bojišču in v Belorusiji. Razorožil je minsko policijo in orožništvo ter postal načelnik minske mestne policije. Organiziral je v Minsku tudi sovjet delavskih deputatov, postal član izvršilnega odbora ter ustanovil sovjet kmetskih deputatov v Belorusiji. V času kornilovščine je postal načelnik štaba revolucionarne vojske v minskem vojnem okrogu. Za časa oktobrske revolucije je stopil na čelo boljševiških oboroženih sil v šušsko-ivanovski oblasti in že 30. oktobra je prispel z 2000 oboroženih delavcev in vojakov v Moskvo, kjer se je aktivno udeležil borbe proti vladi Kerenskega. Pozneje so mu bile poverjene razne funkcije v gubernijah. Za časa jaroslavskega upora je bil imenovan za vojaškega komisarja jaroslavskega vojnega okruha, leta 1918. je pa postal poveljnik IV. armade na vzhodni fronti. V aprilu 1919., ko je navalil na Povolžje admiral Kolčak, je bil imenovan Frunze za poveljnika štirih armad. Organiziral in vodil je vso ofenzivo proti Kolčaku ter tudi izvojeval zmago, dasi nikoli ni bil vojak. Kolčak je bil prisiljen k naglemu umiku na celi vzhodni fronti. Nato je vodil Frunze ofenzivo proti mestu Ufi. Pri prehodu čez reko je bil ranjen z bombo, ki jo je vrgel sovražni letalec.

Za vojaške operacije v tem okraju je bil odlikovan z redom rdečega prapora.

Koncem julija 1919. je bil imenovan za poveljnika vseh armad na vzhodni fronti. Kot tak je oblegal in zavzel Čeljabinsk, kjer se je boril proti boljševikom tudi polk naših dobrovoljcev. Ko je bila v avgustu vzhodna fronta razdeljena na sibirsko in turkestanško, je prevzel Frunze turkestanški sektor. V septembru je obkolil južno krilo Kolčakove armade pod vodstvom generala Belega. Posrečilo se mu je obnoviti stik s Turkestanom, osobito, ko so se mu pridružili še orenburški kozaki. V decembru istega leta je likvidiral uralsko fronto do Kaspiškega morja. Nato je sodeloval pri likvidaciji vstaje v Buhari, v avgustu leta 1920. je pa prevzel poveljstvo južne fronte proti Vranglu. Koncem novembra se mu je posrečilo zavzeti krimski polotok. Za zmago nad Vranglovo armado je bil odlikovan s sabljo z redom in sliko Karla Marksa.

Po likvidaciji zunanjih front je bil imenovan za pooblaščenca revolucionarnega vojnega sveta na Ukrajini in vrhovnega poveljnika ukrajinske armade. Njegova zasluga je, da sta doživela atamana Petljura in Mahno poraz. Od tretjega kongresa sovjetov dalje je bil član centralnega izvršilnega odbora in 1. aprila 1914. je bil imenovan Frunze za namestnika Trockega v predsedstvu revolucionarnega vojnega sveta. Ko je Trockij odložil svoje funkcije je 26. januarja 1925 je postal vrhovni poveljnik rdeče armade Frunze. Celo njegovo življenje je bilo posvečeno revoluciji in tudi smrt ga je našla sredi ogromnega dela — reorganizacije proletarske Rdeče armade.

Politika nove francoske vlade.

V Parizu je prva Painlevejeva vlada padla. Painleve je sestavil novo vlado, v kateri ni več prejšnjega finančnega ministra Caillaux. Socialisti bi tudi radi prišli do korit, zahtevajo pa koncesije v finančni in zunanji politiki. Vendar se vsled francoskih neuspehov v Siriji, kjer se ustaja domačinov uspešno širi, ne upajo še prevzeti odgovornosti za zunanjo imperialistično politiko Francije. Boje se sodbe francoskega proletariata, ki zahteva odpoklic francoskih čet iz Sirije in konec vojne v Maroku. Izgleda pa, da se bodo socialisti, kot povsod, zmirili z buržuazijo in žnjo skupaj nadalje izdajali proletarske interese.

—ev.

Frunzejev naslednik.

Za naslednika umrlega ljudskega komisarja Frunzeja je imenovan poveljnik moskovskega vojnega okrožja Vorošilov.

Grško-bolgarski spor.

Komaj so se v nili zunanji ministri z locarnjske konference, na kateri so se posvetovali o skupnem nastopu vseh držav proti sovjetski uniji, že je izbruhnil vojni konflikt med Grčijo in Bolgarijo, konflikt, ki zopet dokazuje, da buržuazija in njeni ministri ne bodo upostavili miru na tem svetu.

Komaj se je posušilo črnilo na pogodbah, podpisanih v Locarnu, že je grško-bolgarska resničnost *dementirala* „mirovne“ locarnske sklepe.

Grške čete so vkorakale v bolgarsko ozemlje. Ali so storile to svojevoljno? Ne. Zadaj stoji imperialistična Anglija, ki hoče že od nekdanj izkoriščati Grčijo za svoje roparske pohlepe na vzhodu.

Za enkrat so grško-bolgarski spor gospodje „poglihali“. Ali samo poglihali. Nenadni izbruh zadnjega grško-bolgarskega konflikta dokazuje, kako stalno vre na Balkanu, kako je tu vedno pereča vojna nevarnost.

Glavni vzrok vseh konfliktov na Balkanu od 1912 leta dalje je vprašanje, kdo bo obvladal Egejsko morje. Drugi vzrok je: zatiranje Makedoncev s strani Grčije in Jugoslavije in končno problem *nacionalnih manjšin*.

Sedanji konflikt med Grčijo in Bolgarsko radi zasedbe doline Strumice pri Pe rihu lahko smatramo tudi za izliv grških skrbi za Solun. Kajti v slučaju napada Jugoslavije na Solun bo ta dolina glavno bojno pozorišče. Zato ga hočejo obvladati Grki. Tudi po vojni od vseh strani odrezana Bolgarija bi si rada odprla pot na Egejsko morje. Tudi Rumunija ni desinteresirana na tem vprašanju.

Vse balkanske države streme torej po Egejskem morju, ki je danes v rokah Grčije. Grčija je v stalnem strahu za to morje še nedavno predložila znani *balkanski garancijski pakt*, proti kateremu se je pa najodločneje uprla naša država.

Pri vseh teh vprašanjih so pa zainteresirane tudi *zapadne imperialistične velesile*. Za Grčijo spleta svoje intrige, kakor smo že prej omenili, Anglija. Angleški imperialisti so bili v svojih načrtih vedno najbolj rafinirani. Dočim so še nedavno v Locarnu peli pesem miru, zbirajo sedaj svoje brodoge okrog Dardanel, ki tvorijo prehod med Rusijo, Azijo in Evropo. Na Balkanu vre. Zavedajmo se tega!

Zverstva imperializma.

Narodi v Aziji se probujajo in ustajajo proti tlačenju od strani angleškega in francoskega in japonskega imperializma. Sedaj so se uprli v velikem številu Druzi, Arabci in Beduini v Siriji proti tuji francoski nadvladi in stopili v oboroženo borbo za osvobojenje. Pričela se je prava vojna in prišlo je do upora v glavnem mestu Damasku. Upor v Damasku je bil udušen od strani Francozov, ki so bombardirali Damask in pri tej priliki ubili nad 1000 ljudi.

Francozi v Maroku in Angleži v svojih kolonijah se poslužujejo najbolj zverskih sredstev, da preprečijo osvoboditev zaslužjenih narodov. Oni sistematično uničujejo s pomočjo aeroplanov cele mesta in vasi ter morijo ženske in otroke neoziraje se na mednarodne predpise. S pomočjo bomb in granat uničujejo žetve ter grede tako daleč, da zastrupljajo vode in studence. Na tak kulturne način skušajo ti nosilci človečanstva utrditi svoje gospodarstvo nad zaslužjenimi narodi. (Radnička Borba.)

Izdajatelj za konzorcij Čepeljnik Fr., Ljubljana
Urednik: Al. Sedej, novinar, Ljubljana.
Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje.

Kongres neodvisnih sindikatov.

Na podlagi sklepa plenuma CRSOJ od 16. in 17. avgusta tega leta je sklican v Beogradu na dan 25. decembra t. l.

Kongres Neodvisnih Sindikatov

s sledečim začasnim dnevnim redom:

1. Otvoritev in konstituiranje kongresa.
2. Poročilo IO o svojem delovanju.
3. Socialno-politični položaj proletariata in najbližje naloge Nezavisnih sindikatov: a) borba za osemurni delavnik, b) borba proti brezposelnosti; c) borba proti državnim finančnim politikam.
4. Zedinjenje strokovnega pokreta.
5. Tarifna in stavkovna politika.
6. Izmenjava in dopolnitev statuta.
7. Volitev CRSOJ.
8. Vprašanja in predlogi.

Po statutu CRSOJ čl. 13. imajo pravico prisostvovati na kongresu z odločujočim glasom sledeči:

1. Vsi člani centralnega odbora izvoljeni na državni konferenci in kooptirani na plenarnih sejah centralnega odbora.
2. Delegati vseh zvez udeleženi v CRSOJ, ki so bili izvoljeni na kongresu dotičnih zvez in sicer na podlagi plačanih kvot v poslednjem tromesečju pred kongresom v sledečem razmerju: Na prvih 200 članov po en delegat; potem na vse nadaljne 400 člane po en delegat. Ako katerakoli zveza vsled materialnih težav ne zamore financirati vseh delegatov, ki so po številu upravičeni prisostvovati kongresu, tedaj bo imel dotični delegat pravico do toliko glasov, da kolikor ima pravico po številu svojih članov.

IOCRSOJ.